

Raport podsumowujący przebieg konsultacji społecznych w sprawie zebrania propozycji działań, które są istotne dla rozwoju miasta Jelenia Góra oraz poprawy jakości życia jego mieszkańców i powinny zostać ujęte w projekcie planowanym do złożenia w ramach I etapu naboru Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast.

Spis treści:

1. Podstawa prawna i cel konsultacji.....	3
2. Termin konsultacji społecznych.....	4
3. Forma, tryb i miejsce przeprowadzenia konsultacji społecznych.....	4
4. Przebieg konsultacji społecznych.....	5
5. Analiza propozycji działań nieinwestycyjnych zebranych w ramach konsultacji.....	6
6. Podsumowanie.....	9

1. Podstawa prawna i cel konsultacji

Konsultacje społeczne w sprawie zebrania propozycji działań, które są istotne dla rozwoju miasta Jelenia Góra oraz poprawy jakości życia jego mieszkańców i powinny zostać ujęte w projekcie planowanym do złożenia w ramach I etapu naboru Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast, przeprowadzone zostały na podstawie Uchwały nr 620.LXIV.2023 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami.

Konsultacje zostały przeprowadzone z inicjatywy Prezydenta Miasta Jeleniej Góry, który w związku z przygotowaniem Miasta do złożenia wstępnej propozycji projektu w ramach I etapu naboru Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast, wyznaczył Wydział Rozwoju Miasta jako komórkę odpowiedzialną za przeprowadzenie konsultacji.

Miasto Jelenia Góra znajduje się w gronie 139 miast średnich, uprawnionych do udziału w naborze do Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast, który jest finansowany w 85% z Drugiej Edycji Szwajcarskiej Pomocy Finansowej dla wybranych Państw Członkowskich Unii Europejskiej oraz w 15% z budżetu państwa. Operatorem Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast jest Minister Funduszy i Polityki Regionalnej, który pełni jednocześnie funkcję Krajowej Instytucji Koordynującej. Nabór projektów w ramach Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast obejmuje 2 etapy, a projekty miast laureatów otrzymają od 44,8 do 80,7 mln złotych dofinansowania.

W I etapie miasta składać mogą wstępne propozycje projektów zawierające kompleksowe działania, których realizacja może w istotny sposób przyczynić się do poprawy sytuacji miasta i podniesienia jakości życia mieszkańców. Ważnym elementem oceny projektu będzie stopień przygotowania do realizacji, w tym posiadanie uzgodnień i prawomocnych pozwoleń na budowę. Biorąc pod uwagę ten wymóg oraz zdiagnozowane problemy rozwojowe miasta, do których zaliczyć należy m.in. spadającą liczbę mieszkańców i trudność zatrzymania w mieście młodych osób, starzenie się społeczeństwa i rosnącą w związku z tym skalę potrzeb związanych z pomocą społeczną, niezaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, w szczególności osób młodych, rodzin wielodzietnych i osób o niższych dochodach, dużą wrażliwość miasta na skutki zmian klimatu - wstępnie przedstawiciele Miasta zaproponowali do ujęcia w projekcie Polsko-Szwajcarskim zadania inwestycyjne: budowa żłobka - przedszkola, budowa Domu Pomocy Społecznej, przebudowa budynku przy ul. Wolności 121 na mieszkania integracji międzypokoleniowej, zagospodarowanie terenu dawnego targowiska Flora oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury na Zabobrze. W II etapie kilkanaście miast, których wstępne propozycje projektów zostaną najlepiej ocenione, opracowywać będzie kompletne propozycje projektów będące uszczegółowieniem projektów zgłoszonych w I etapie.

Celem niniejszych konsultacji było zachęcenie mieszkańców Jeleniej Góry do włączenia się w prace nad przygotowaniem wstępnej propozycji projektu i realizacją projektu poprzez zgłaszanie propozycji działań nieinwestycyjnych (tj. nie wymagających opracowania dokumentacji technicznej), mających na celu rozwój miasta Jelenia Góra oraz podniesienie jakości życia mieszkańców i wpisujących się jednocześnie w cele oraz obszary tematyczne Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast tj.:

- kształcenie oraz szkolenie zawodowe i specjalistyczne,
- finansowanie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,
- wspieranie zarządzania migracją i promowanie działań integracyjnych,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,

- efektywność energetyczna i energia odnawialna,
- transport publiczny,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zarządzanie odpadami,
- ochrona przyrody i różnorodność biologiczna,
- zdrowie i pomoc społeczna,
- mniejszości i grupy w niekorzystnej sytuacji społecznej,
- zaangażowanie obywatelskie i przejrzystość.

Cele szczegółowe Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju:

1. Promowanie wzrostu gospodarczego i dialogu społecznego, zmniejszanie bezrobocia (wśród młodzieży).
2. Zarządzanie migracją i wspieranie integracji. Wzrost bezpieczeństwa publicznego i ochrony.
3. Ochrona środowiska i klimatu.
4. Wzmocnienie systemów społecznych.
5. Zaangażowanie obywatelskie i przejrzystość.
6. Rozwój potencjału instytucjonalnego i współpraca bilateralna.

2. Termin konsultacji społecznych

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w terminie od dnia 14 października 2024 r. do dnia 24 października 2024 r.

Informacja o terminie uruchomienia konsultacji społecznych została przekazana lokalnej społeczności w dniu 4 października 2024 r., natomiast informacja o rozpoczęciu konsultacji społecznych została podana do publicznej wiadomości w dniu 14 października 2024 r.

Ww. informacje zostały podane do publicznej wiadomości poprzez opublikowanie ich:

- a) w Biuletynie Informacji Publicznej (bip.jeleniagora.pl - zakładka: Konsultacje społeczne),
- b) na stronie internetowej Miasta (www.jeleniagora.pl - Aktualności),
- c) w mediach społecznościowych Prezydenta Miasta Jeleniej Góry.

3. Forma, tryb i miejsce przeprowadzenia konsultacji społecznych

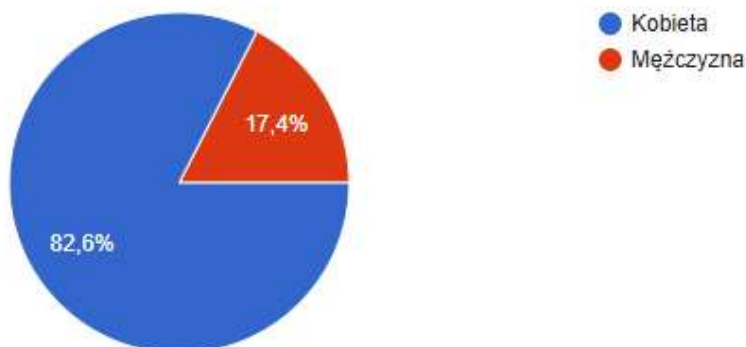
Konsultacje przeprowadzono w formie ankiety, w której mieszkańcy Jeleniej Góry odpowiadali na pytanie: "**Jakie Pani/Pana zdaniem działania należy podjąć, aby wpłynąć na rozwój miasta Jelenia Góra oraz podnieść jakość życia jego mieszkańców?**" poprzez wskazanie propozycji działań, które są istotne dla rozwoju miasta Jelenia Góra oraz poprawy jakości życia jego mieszkańców i powinny zostać ujęte w projekcie planowanym do złożenia w ramach I etapu naboru Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast.

Ankieta była dostępna w wersji elektronicznej oraz papierowej. Link do formularza interaktywnego ankiety (<https://forms.gle/TXgBaWwEgHkm9hWp6>) oraz wzór ankiety w wersji papierowej opublikowany został na wszystkich kanałach komunikacji elektronicznej (BIP, strona internetowa Miasta, media społecznościowe Prezydenta Miasta Jeleniej Góry). W sytuacji, gdy wypełnienie ankiety interaktywnej było niemożliwe, mieszkańcy mieli możliwość zgłoszenia swoich pomysłów za pomocą wersji papierowej ankiety.

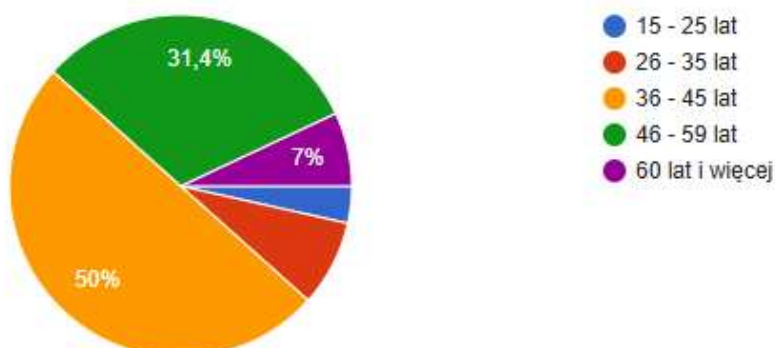
4. Przebieg konsultacji społecznych

W terminie od 14 października 2024 r. do 24 października 2024 r. mieszkańcy Jeleniej Góry wypełnili łącznie 186 ankiet.

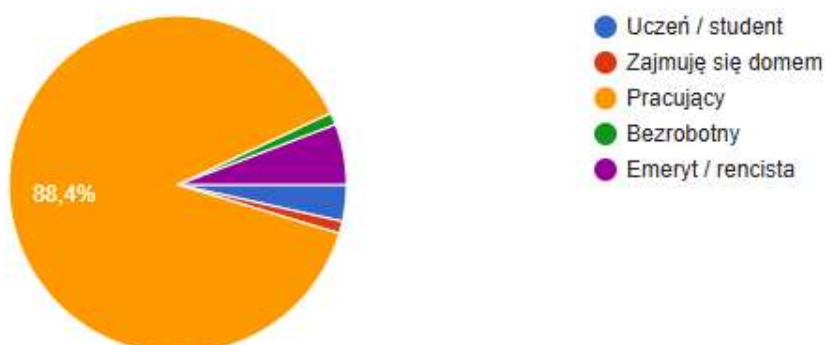
Wśród mieszkańców biorących udział w konsultacjach społecznych dominowały kobiety, które stanowiły aż 82,6% zgłaszających swoje pomysły na rozwój miasta, podczas gdy mężczyźni stanowili 17,4%. Poniżej wykres ilustrujący te dane:

Najaktywniejszą grupą wiekową były osoby w przedziale 36-45 lat, które zgłosiły 50% pomysłów. 31,4% propozycji pochodziło od mieszkańców w wieku 46-59 lat. W znacznie mniejszym stopniu aktywność wykazywały osoby w wieku 26-35 lat (8,1%) oraz 60+, które stanowiły 7% uczestników. Najmniej pomysłów zgłosiła najmłodsza grupa wiekowa, obejmująca osoby w przedziale 15-25 lat. Ich propozycje stanowiły 3,5% wszystkich odpowiedzi. Poniżej wykres ilustrujący te dane:

Warto zauważyć, że najchętniej wypowiadały się osoby pracujące, które stanowiły 88,4% wszystkich uczestników. Kolejne grupy, takie jak emeryci i renciści oraz uczniowie i studenci, były zdecydowanie mniej liczne, osiągając odpowiednio 6% i 3,5%. Poniżej wykres ilustrujący te dane:

5. Analiza propozycji działań nieinwestycyjnych zebranych w ramach konsultacji

Poniżej przedstawiamy analizę propozycji działań. Obszary tematyczne zostały uporządkowane hierarchicznie, począwszy od tych, w ramach których mieszkańcy zaproponowali największą liczbę propozycji działań.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Mieszkańcy bardzo wyraźnie podkreślili potrzebę wzmocnienia bezpieczeństwa na terenie miasta. Kluczowe dla mieszkańców jest zwiększenie efektywności zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym opracowanie skutecznych rozwiązań minimalizujących ryzyko powodzi, szczególnie w świetle skali niedawnej klęski żywiołowej, która mocno dotknęła miasto. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na konieczność podjęcia działań we współpracy z okolicznymi gminami, ponieważ zabezpieczenie samego miasta nie przyniesie oczekiwanych efektów, gdyż rzeki i potoki, które wylewają na terenie gmin sąsiednich, np. gminy Mysłakowice mogą stanowić poważne zagrożenie dla naszego miasta. Ponadto, w kontekście ochrony przeciwpowodziowej, istotne dla mieszkańców jest także zwiększenie efektywności działań służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, co pozwoli na lepsze reagowanie w sytuacjach zagrożenia.

Mieszkańcy również oczekują kompleksowego podejścia do zarządzania gospodarką wodno-ściekową, w tym zwiększenia społecznej świadomości ekologicznej, poprawy odporności miasta na zmiany klimatu oraz kompleksowej inwentaryzacji i naprawy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Dodatkowo, zwracają uwagę na konieczność tworzenia zbiorników retencyjnych.

Mieszkańcy silnie zaakcentowali potrzebę poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych, w tym wzmocnienia patroli, zwiększenia liczby kamer monitoringu oraz poprawy oświetlenia, co ma na celu ochronę ich życia i mienia, biorąc pod uwagę obecność grup patologicznych oraz problemy związane z narkomanią i alkoholizmem, szczególnie wśród młodzieży. Ważne dla mieszkańców są także kwestie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w tym bezpieczeństwo pieszych i osób z niepełnosprawnościami.

Jednocześnie mieszkańcy zgłosili potrzebę organizowania działań edukacyjnych skierowanych do młodzieży, szczególnie z zakresu profilaktyki przemocy, uzależnień i zdrowia psychicznego.

Poniżej bardziej szczegółowe zestawienie zgłoszonych potrzeb mieszkańców Jeleniej Góry w obszarze poprawy bezpieczeństwa publicznego:

1. Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie miasta:

- Opracowanie skutecznych rozwiązań minimalizujących ryzyko powodzi.
- Zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych.
- Podnoszenie kwalifikacji służb miejskich w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym oraz poprawy bezpieczeństwa publicznego.

2. Podnoszenie świadomości młodzieży na temat hejtu, przemocy, agresji, uzależnień oraz radzenia sobie z depresją.

3. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym - kluczowe oczekiwania mieszkańców koncentrują się na zwiększeniu atrakcyjności i dostępności transportu publicznego, co pociągnęłyby za sobą ograniczenie ruchu samochodowego, poprawiając jednocześnie bezpieczeństwo na drogach i zmniejszając emisję zanieczyszczeń powietrza. Zdaniem

mieszkańców, ogromne znaczenie ma ponadto poprawa bezpieczeństwa pieszych, w tym osób z niepełnosprawnościami.

OCHRONA PRZYRODY, ŚRODOWISKA I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Mieszkańcy wskazali na potrzebę zwiększenia ilości oraz uatrakcyjnienia terenów zielonych w mieście, akcentując również konieczność odbetonowania samej przestrzeni miejskiej. Wyraźnie zaakcentowana została także potrzeba prowadzenia atrakcyjnych dla wszystkich grup społecznych działań z zakresu edukacji ekologicznej, przyciągających szerokie grono odbiorców, a tym samym podnoszących świadomość społeczną na temat zmian klimatu oraz promujących działania proekologiczne. Mieszkańcy uważają także, iż niezbędne jest zwiększenie kompetencji pracowników instytucji miejskich z zakresu zarządzania środowiskiem, gdyż dotychczasowe działania prowadzone w mieście są niewystarczające.

Mieszkańcy miasta podkreślili również potrzebę:

- o zwiększenia liczby ogólnodostępnych terenów zielonych i rekreacyjnych, akcentując wagę „odbetonowania” przestrzeni miejskiej. **Choć jest to przedsięwzięcie inwestycyjne, niebędące przedmiotem konsultacji społecznych, warte jest zaakcentowania, gdyż wyraźnie wskazuje na istotny problem niedoboru terenów zielonych w mieście.** Inicjatywa ta pokrywa się również z planami władz miejskich;
- o wdrożenia działań edukacyjnych dotyczących zarządzania odpadami, w tym szkoleń mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat segregacji i powtórnego wykorzystywania odpadów. Istotnym elementem ich oczekiwań jest również rozwój rzemiosła naprawczego oraz działania na rzecz zmniejszenia zanieczyszczenia w mieście. Wzrost świadomości ekologicznej w zakresie segregacji odpadów jest kluczowy dla poprawy sytuacji w lokalnym środowisku;
- o budowy spalarni odpadów, co stanowi projekt inwestycyjny wymagający opracowania szczegółowej dokumentacji technicznej. Te zagadnienie zasługuje jednak na uwagę, zwłaszcza z uwagi na potencjalne możliwości redukcji przyszłych opłat za odbiór i zagospodarowanie odpadów.

EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA I ENERGIA ODNAWIALNA

Mieszkańcy Jeleniej Góry oczekują konkretnych działań, które znacząco poprawią warunki użytkowania obiektów użyteczności publicznej oraz jakość powietrza w mieście. Zwracają również uwagę, że w zasobach miejskich są obiekty, które zostały zbudowane według przestarzałych technologii, wykorzystujących często szkodliwe substancje. Ponadto wiele obiektów jest zdegradowanych i nieefektywnych energetycznie, co powoduje wysokie koszty ich utrzymania przy jednocześnie bardzo obniżonym poziomie komfortu dla osób z nich korzystających. Podkreślają również, że miasto Jelenia Góra ze względu na swoją lokalizację w kotlinie górskiej jest szczególnie podatne na koncentrację zanieczyszczeń, których skutki najbardziej odczuwalne są w sezonie grzewczym, a mieszkańcy oraz kuracjusze odwiedzający Uzdrowisko Cieplice przyplacają to zdrowiem.

Według mieszkańców kluczowe jest:

1. **Ograniczenie zużycia energii w miejskich obiektach użyteczności publicznej,**
2. **Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii** - we wszystkich obszarach funkcjonowania miasta.

MIESZKAŃCY W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI SPOŁECZNEJ

Mieszkańcy wskazali na konieczność uwzględniania potrzeb osób, które z różnych względów są w gorszej pozycji społecznej.

Według mieszkańców kluczowe jest:

1. **Zapewnienie większej ilości mieszkań komunalnych**, szczególnie z przeznaczeniem dla osób o niższych dochodach, których nie stać na zakup mieszkania.
2. **Wdrożenie idei pomocy sąsiedzkiej** - z jednej strony pomocy osobom starszym w codziennym funkcjonowaniu w celu zapobiegania ich wykluczeniu społecznemu, z drugiej – pomocy osobom młodym np. w opiece nad dziećmi, aby mogli odetchnąć od codziennych obowiązków.
3. **Dostosowanie infrastruktury obiektów i przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami**, tak by mogli z nich korzystać na równych prawach ze wszystkimi, w tym m.in. basenu miejskiego.
4. **Integracja społeczności lokalnej, w tym międzypokoleniowa i międzykulturowa:**
 - Organizacja otwartych, atrakcyjnych i nieodpłatnych wydarzeń miejskich integrujących wszystkich mieszkańców, w tym migrantów, pozwalających na poznanie ich potrzeb, problemów i różnic kulturowych, a jednocześnie przyspieszających ich asymilację do życia na terenie Jeleniej Góry; Takie działania pomogłyby w budowaniu mostów między uchodźcami a polską społecznością, sprzyjając ich lepszej adaptacji i włączeniu w lokalną tkankę społeczną. Dzięki otwartemu dialogowi i wspólnej wymianie doświadczeń mieszkańcy i migranci mogliby lepiej zrozumieć swoje potrzeby, obawy i oczekiwania, co ułatwiłoby nawiązywanie pozytywnych relacji międzyludzkich. Integracja jest kluczowa, aby uchodźcy mogli w pełni uczestniczyć w życiu lokalnej społeczności i czuć się w niej akceptowani.
 - Integracja międzypokoleniowa i międzykulturowa - organizacja ogólnodostępnych, bezpłatnych wydarzeń kulturalno-artystycznych skierowanych do wszystkich odbiorców, takich jak festiwale, koncerty, pokazy, pikniki w przestrzeni miejskiej.
 - Modernizacja istniejących oraz tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni publicznych umożliwiających integrację wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, płeć, status majątkowy czy poziom niepełnosprawności

Mieszkańcy podkreślili także potrzebę zwiększenia dostępności opieki nad dziećmi w placówkach miejskich, co jest zadaniem inwestycyjnym, jednak zasługuje na szczególną uwagę. Zwiększenie liczby miejsc w miejskich żłobkach umożliwiłoby rodzicom lepsze godzenie obowiązków zawodowych z opieką nad dziećmi. Mieszkańcy podkreślili przy tym, iż prywatne placówki są często poza zasięgiem finansowym wielu rodzin. Ta inicjatywa jest także spójna z zamierzeniami władz miejskich.

Zgłoszono również potrzeby dotyczące zarówno poprawy funkcjonowania administracji, jak i budowania spójnej, aktywnej społeczności lokalnej, co ma przełożyć się na poczucie silnej tożsamości i przynależności mieszkańców do miasta. Zwrócono uwagę na konieczność budowania i umacnianie społecznej tkanki miejskiej - integrację dzielnic i zacieranie różnic między nimi, umacnianie lokalnej tożsamości mieszkańców poprzez aktywizację wszelkich

instytucji i środowisk miejskich (szkoły, uczelnie, organizacje pozarządowe itp.) ze szczególnym naciskiem na aktywizację środowisk młodzieżowych.

Mieszkańcy podkreślili również potrzebę promocji zdrowego trybu życia np. poprzez organizację warsztatów i prelekcji, co sprzyjałoby edukacji i integracji społecznej jednocześnie. Wskazali na konieczność zwiększenia dostępu do opieki psychologicznej i psychiatrycznej oraz zwiększenia liczby miejsc opieki dla seniorów - wskazano na konieczność zwiększenia liczby miejsc dziennej oraz całodobowej opieki dla seniorów, aby zapewnić im odpowiednie wsparcie w codziennym funkcjonowaniu. Inicjatywa ta pokrywa się również z planami władz miejskich.

EDUKACJA I WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Kluczowe potrzeby mieszkańców koncentrują się na dostosowaniu edukacji do dynamicznych wymagań rynku pracy. W tym kontekście istotne dla mieszkańców jest podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych młodzieży oraz kadry nauczycielskiej, wprowadzanie nowoczesnych technologii do szkół oraz rozwijanie programów kształcenia, które odpowiadają potrzebom lokalnego rynku pracy. Ważne jest także wprowadzenie innowacyjnych kierunków kształcenia w zawodach, w których występują deficyty. Istotna jest także szeroko rozumiana współpraca miasta, szkół i uczelni wyższych z przedsiębiorstwami na rzecz zwiększenia atrakcyjności Jeleniej Góry jako miejsca nauki i pracy. Mieszkańcy Jeleniej Góry oczekują także zintegrowanych działań edukacyjnych i aktywizujących, które przyczynią się do ograniczenia destrukcyjnych zachowań wśród młodzieży oraz wesprą osoby bezrobotne, w tym młodzież w poszukiwaniu pracy.

Zdaniem mieszkańców, niezbędne jest również promowanie lokalnych przedsiębiorców, aby zwiększyć ich konkurencyjność i rozpoznawalność, a także organizacja wydarzeń promujących gospodarczo Jelenią Górę, które przyciągną młodych ludzi oraz inwestorów. Istotne jest również zapewnienie szkoleń, doradztwa oraz wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw w postaci ulg i dofinansowań w celu wsparcia lokalnej gospodarki. Mieszkańcy wskazali także, jako zasadne opracowanie programu wsparcia dla przedsiębiorców co przyszłościowo umożliwiłoby stabilizację ich działalności i przyczyniłoby się do zwiększenia atrakcyjności Jeleniej Góry dla nowych inwestycji/inwestorów.

6. Podsumowanie

Konsultacje społeczne pokazały, że mieszkańcy Jeleniej Góry są zaangażowani w sprawy miasta i mają wiele pomysłów na jego rozwój. Mieszkańcy zgłosili szereg propozycji działań nieinwestycyjnych, jednocześnie podkreślając konieczność realizacji kluczowych ich zdaniem inwestycji. Wnioski z konsultacji posłużą władzom miasta do planowania działań w ramach Polsko -Szwajcarskiego Programu Wsparcia Miast, ale także w szerszym kontekście rozwoju Jeleniej Góry.

Naczelnik Wydziału
Rozwoju Miasta
(-)
Barbara Graczyk